

BISERICA și ȘCOLA.

Fôe bisericescă, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondințele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERICA și ȘCOLA“
„ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „	4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	Îar banii de prenumerațiune la
Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „		— „Tipografia diecesană în Arad.“ —
„ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Îndatoririle hierarchiei față cu biserica.

Chiar dela întemeierea sa, biserica creștină a fost guvernată de o auctoritate spirituală, *sacerdotiului*, instituit de Iisus Christos, care se numește și *hierarchia de drept divin*

Îndatoririle acestui guvernament sunt dela început: a face toate funcțiunile sântite, a învăța conform credințelor nevariabil admise ca revelate de biserică, a apăra doctrina revelată contra atacurilor, de ori-ce natură, și a conserva constituțiunea, cultul și disciplina bisericei, căci ori cum vom privi constituțiunea bisericei ortodoxe, ea este dată de însuși întemeietoriul bisericei, de Isus Christos. În curgerea veacurilor ea a primit numai o desvoltare mai completă, fără a fi suferit înă vre-o schimbare sau modificare esențială.

Îndatorirea acésta față cu biserica se împune ierarhilor prin însuși cuvântul divin, care ăice: „Ține chipul cuvintelor celor sănătoșe, care ai auditu dela mine întru credință și întru dragostea, carea este întru Iisus Christos.... Lucrul cel încredințat ție păzescel, depărtându-te de glasurile deșerte cele spurcate, și de vörbele cele protivnice ale sciinței ce minte numele“ (II. Tim. 113. I. Tim. 6. 20).

Și întru adevăr, ierarhia bisericescă a avut în toți timpii cea mai strictă priveghiere pentru conservarea credinței, a moralei și a instituțiunilor lui Iisus Christos. Din acestu temei, ea o prescrișu anumitu cărțile religioșe pentru trebuințele clerului și poporului, ca nu cumva din nebăgare de samă sau din nesciință să se introducă în biserică cărți vătămătoare pentru credința și morala ortodoxă. Ba, legislațiunea bisericei a fixat legi anumite sau canone pentru asiguranta bisericei, ordinând celor din tagma preoțescă a le păzi acestea de apururea neschim-

bate și nealterate, ca unele ce sunt făcute toate pentru conservarea buneii cinstiri de Ddeu.

Ce vedem însă astăzi? Porniri reutacioșe din toate părțile asupra bisericei și asupra aședemintelor ei. Publicațiuni de totu felul, serieri cari de cari mai triviale și contrare creștinismului și ortodoxiei se divulgăză dilnicu în societatea creștină, care sub pretextul și în numele sciinței, propagă ignoranța și demoralisarea societății.

Iară ierarhii bisericei, afară de o mică excepțiune, privescă apröpe cu indiferentismu povoiulu acesta amenințatoru pentru generațiunea presentă. Cărți de religiune compuse după fantasia autorilor, sunt introduse ca manuale în școlele nostre fără ca ierarhia bisericei, să fi luatu vre-o mesură pentru oprirea lor din intrebuintarea publică, ca neconforme cu doctrina ortodoxă. Ba, mai mult de cât atăta, chiar în sinöde, în fața Preasântiților Episcopi, ni se deschide câteodată durerosulu spectacolu de a vede persiflate instituțiunile bisericei, care a fost anghiratare și nemișcată a naționalității nostre în toate timpurile grele.

În asemenea situațiune, noi, cari am stăruit necurmat în menținerea instituțiunilor bisericei ortodoxe și apărarea lor contra reformatörilor îndărătnici, simțim o deosebită satisfacțiune, vedind pe unu prelatu alu bisericei române, În. Preasântitul Iosif, Metropolitulu Moldovei și Sucevei, combătând dela înalțimea tronulu arhierescu pornirile reutacioșe, îndreptate asupra aședemintelor bisericesci. Cartea pastorală a Preasântiei Sale, care o publicăm mai la vale, este o frumoșă apologie a instituțiunilor bisericei ortodoxe române.

„Öre, religiunea părinților și strămoșilor nostri, întreba Înaltulu prelatu, cu care ei au traitu, au înfruntat furia valurilor viacurilor

trecute și ne-au păstrat'o nouă neatinsă și nevătămată împreună cu biserica și țera, nu mai este acum necesară pentru binele societății noastre, sau *se găsește a nu fi de moda timpurilor prezente, și necesitatea existenței neamului românesc cere neapărat modificarea, reformarea ei?* Aceste cuvinte se potrivesc de minune la adresa acelora sceptici nenorociți, cari pun la îndoială binefacerea ce au vărsat' asupra neamului românesc biserica ortodoxă cu aședemintele ei seculare.

Esemplul Înalțu Preasântitului Metropolitul alu Moldovei, am dori ca să fie imitat de toți prelații bisericeii noastre, când religiunea și instituțiunile canonice sunt atăcate ori bajocorite, căci așa legiuesce sinodul a VI ecum. în can. 1: „Legiuim ca învățăturile tuturor barbaților, celor ce au fost în biserica lui Ddeu înfrumșetarea și luminarea, să ținem cuvântul vieții, cu care ei au învățat' a păzi credința adevărată și până la finitul secolului a remanea statornic' întrensa, precum și scrierile și decretel' lor' predate de Ddeu le vom observa.“

Toleranța în materii de religiune este egală cu indiferentismul, pe care Mântuitorul l'a condamnat aspru în parabola din evanghelie despre călătorul din Ierusalim, care căduse între tâlhari.

Despre serbători în general.

„Iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului.“ Math. 28. 20.

Însăși legea naturei reclamă, ca după un timp anumit omul să se abțină de toate lucrurile sale fizice pentru rehabilitarea sa și recăștigarea forțelor pierdute. Iară cartea vieții, sânta scriptură demândă chiar „șese zile vei lucra, și întru a șeptea te vei odichni.“ Numai că sânta scriptură legă un scop cu mult mai sublim și maestos de ziua a șeptea decât *odihna*, în sensul vulgar, acela adeva, ca în ziua acesta prin ascultarea servițiului divin să ne înălțăm mințile, spiritul, și cugetul nostru cătră atot' potintele Dumneșeu, creatorul și conservatorul nostru, se-I mulțumim pentru binefacerea ce am primit, să-l rugăm pentru împărtășirea altora, și să ne îngrijim pentru salutea sufletului nostru cel nemuritoriu.

Din această cauză a ordonat' Dumneșeu, ca ziua a șeptea să se dee odihnei, pentru acea s'a numit' ziua acesta *Sabbat, odihnă*; pentru că în ziua a șeptea s'a odihnit Dumneșeu de toate lucrurile sale și a binecuvântat' Dumneșeu ziua a șeptea, și a sântit pre dēnsa. [fac. cap. 2. 2.] Și a demandat' ca în ziua acesta să nu se facă nici un lucru servil, nici foc, nici fertură, nici cōcere, nici călătorie mai lungă de una mie de pași, care în sânta scriptură se numește „*calea sâmbetii*“. „Adu-ți aminte de ziua sabbatului, ca se-o santifici pre ea, șese zile vei lucra, și întru acele îți vei face toate lucrurile tale, iară ziua a șeptea, sabbat este lui Iehova Dumneșeuului teșu, nu vei face în trēnsa nici un lucru, nici tu, nici fiul teșu, nici fiica ta, nici servul teșu, nici serva ta,

nici ver o viță a ta, nici peregrinul teșu, care este în porțile tale.“ (Esire 20. 10.)

Și așa sabbatul îl vedem respectat' în tot cursul periodului patriarchal, și nici nu găsim nicăire, ca în acestu period să fi fost' în usă alte serbători decât' sabbatul, până la Moise, cărui s'au ordonat' „să santifice ziua sabbatului“ nu cași când acuma s'ar fi introdus' pentru prima dată, ci i s'a dīsū „adu-ți aminte de ziua sabbatului“ ca despre una, ce era deja prescris' dela crearea lumei.

Moise, acestu legislator și eliberator alu Iudeilor din captivitatea Egiptului, a instituit' întru memoria celor mai însemnate evenimente epocale din timpul istoric' a emigrării israelilor din Egipt sub auspiciile lui Iehova, mai multe serbători pentru conaționalii și coreligionarii seși și anume:

1. *Serbătorea Paschei* sau a pascelor, carea începea sēra în 14 di a lunei lui *Abib*, a spicelor nouă sau *Nisan*, și dura până în 21 Nisan, sau până la finele lui Martie, și începutul lui Aprilie alu nostru. La acesta serbătore se aducea un melu de un an fără defect' încă din a 10 Nisan ales' și destinat' spre acestu scop, pe care în a 14 Nisan îl junghiau totă adunarea lui Israil, și preotul îngropa sângele lui la picioarele altariului, ca simbolul ungerii ulsciorilor ușilor casei la eșirea lor din Egipt, apoi frigându-l în mâncău cu pâne nedospită și erbur' amare — lăptucă sălbatică — întru amintirea mântuirii primogeniților și eliberării lor din servitutea Egiptului. La această mănecare nu se admitea mai puțin de 10 și mai mult de 20 persoane, cari o consunau iute, încălțați, incinși cu brēu, și cu bătū în mână, întru figurarea grabniciei lor peregrinării și eșiri din Egipt, iar oșele nu le frângeau, nici lăsaū ceva pe a doua di, ci ardeau toate rămășițele. — Întru aceste șapte zile se mânca numai pâne nedospită, sau *azime* de unde se numește și serbătorea *azimelor*. A doua di de pasci se serba începutul recoltei, sau a secerișului, care dura până la Rusali, în care aduceau la altari un mănunchiu sau snop de grâu, din pârğa recoltei, care îl prăgiau la foc și bōmbele le mâncau, acesta era începutul secerișului.

2. *Serbătorea cincișecimilor*, sau a Rusaliilor care se serba în ziua a cincișecilea, numărându dela a doua di de pasci, se numește și serbătorea septămănilor, sau „*Hebdomas Hebdomadum*“ pentru că se serba după decurgerea celor șapte septămăni, întru amintirea primirei legei mosaice pre muntele Sinaiului. A doua di se aducea la altari daru panatic' din primiția fructelor, două pāni dospite din două șecimi de efa, flōrea fărinei, în semn de mulțemire pentru recoltă.

3. *Serbătorea Corturilor*, care ținea șapte zile dela 15 până la 23 a lunei a șapte, sau septemvrie, întru aducerea aminte de călătoria israeliților prin deșerturile Arabiei, în cari zile Iudei petreceau în corturi de ramuri precum au petrecut' și părinții lor în pustiile Arabiei. La acesta serbătore era obligat' a participa fiește care Iude dela 12 ani mai susu afară de cei neputincioși, și era una dintre cele mai festive și desfătătore serbători. Leviții sau preoții cântau psalmi graduali dela 120—134 împreună cu cantu musical, iară poporul ținea în mână ramuri de palme, cedri și alți arbori, și întrându în biserică, încunjurau altariul strigându „*Chotonit* pēcătuit'amă, *Ovinit* reufăcut'amă, și *Poschianit* fără-delegi lucrat'amă. În 17 aceste luni celebrau ei

amintirea espugnării și învingerei cetății *Lericho* care se chema *Hossana magna*, sau mărirea și mulțumita cea mare alui Dumneșeu.

4. *Serbătorea trimbițeloră*, care se ținea în prima zi a anului civilă a Iudeilor, și-a luat începutul cu luna lui *Tisri*, în care totă ziua sunău trimbițele, și una era ziua de contrițiune și pregătire.

5. *Marea serbătore a espiatuniloră*, sau îmblândirei lui Dumneșeu pentru păcatele *Iudeiloră*. Acesta se ținea în 10 zi a lunii lui *Tisri*, și era cea mai mare serbătore dintre toate serbătorile, pentru aceea se numia „sâmbăta sâmbeteloră, sau *sabbatum sabbatum*, în care totă ziua se postea de dimineța până seara abținându-se de toate mâncările, și era unicul post în decurgerea anului, astăzi de comun se numesc *ziua lungă (Langtag)*. Numai întru această zi putea și era permisă preotului celui mare, se între în sânta sântiloră la picioarele tronului marelui și înduratu-lui Dumneșeu. Preotul cel mare în această zi, îmbrăcat în toate vesmintele sacre, în tunică albă de in, punându-și femorale și mitra de in pre cap, și încingându brâu de in împrejurul se, liturgisea totă ziua. După aceea aducea la altariu, un juncu sau vițel de un an fără defect pentru păcatele preotului și a familiei sale, și doi țapi pentru păcatele poporului, apoi junghiând vițelul, și intrându preotul cu sângele lui în lăuntru, perdelei lua tămăietorea cu cărbuni aprinși având în amândouă mânele profum aromatic pulverisat, pre aceste le aducea în lăuntru perdelei, și profumul aromatic îl-lu punea pre foc înaintea Domnului Iehova, ca cu norulă acelu profum, se acopere espiatorul care era de asupra arcei mărturie, apoi încingându degetul se în sângele vițelului, de șapte ori stropea cu el spre orient; după aceea junghiându și țapul, între cu sângele lui în sanctuariu sau sânta sântiloră, și încingându degetul se în sângele țapului de șapte ori stropea cu el spre orient și apoi încingându degetul se în sângele ambiloră, a vițelului și țapului ungea cu el cele patru cornuri a altariului, pronunciând cuvintele: „prin sângele vițelului și țapului acestuia alunge-se necurațeniile și fărădelegile *Israilteniloră*.” Apoi binecuvânta poporul dicându: „Domnul se te binecuvinte, și se te conserve, cu privire grațioasă se caute Domnul spre tine și să se îndure spre tine, și fața sa cea plină de dar, se o întorcă cătră tine și cu pace se te fericescă.” După acesta intrându în tinda biserice, punea ambele mâni pe capul țapului mărturisindu preste densusul toate păcatele, toate fărădelegile și toate nedreptățile fiiloră lui *Israil*, și punându aceste pre capulă lui îl-lu da unui bărbat se-lu ducă în deșert, unde se lăsa liberă întru simbolulă că Dumneșeu a iertat păcatele poporului, iară pre junculă și țapulă imolală pentru sine și păcatele poporului îl-lu scotea afară din castru sau cetate și-lu ardea; după aceea aducea oblațiuni de ardere, oblațiuni panatice, și libațiuni de vin, ca olocastu sau prinosu pentru Iehova, după ordonanța lui Moise.

În aceste serbători era interdisă Iudeiloră, sub pedepsa de mörte, ori ce lucru de mână, afară de întrebuințarea armeloră în timp de resbel, de a vindeca și a da medicină morboșiloră, a îngriji de nutrirea și adăparea animaleloră domestice, a scote afară oaea ce au cădutu în grăpa *bitumen*, ceea ce se vede din cuvintele mântuitorului *Christos* la *Mat. 12 10—11. Luca 13 14*.

6. *Serbarea anului Sabbaticu*, hebdomică sau a

șeptelea an, unul după altul următor, *vervactum*, a ogorului sau odihnei, în care pământul nu se lucră, ci se lăsa pustiu ca să se odihnescă; în anulă acesta lucrurile sevine încetau, împrumutulă nu se pretindea, servii de origine Iudaică își dobândiau libertatea, și se dimiteau liberi din preună cu soțiile și pruncii se, nu se secera, nu se culegea viile, olivi, și alți arbori, ci toate se lăsa în folosul seraciloră, și ce remanea de ei, în a animaleloră câmpului, numai a se îngriji de turmele oiloră, a vîna, a pescui, a repara și edifica casele, era permis, dacă era neîncunjurat de lipsă. În acestu an se citea publice în templu legea mosaică, istoria națiunei și beneficiile împărțite de Dumneșeu.

7. *Serbarea anului Iubilaru*, sau a cincidecilea, care urma după seria loră șapte ani sabbatici sau hebdomici sau *vervacti*, așa că anulă alu 49 dela anulă sabbaticu se fie Iubilaru. Acestu an îl-lu serbau Iudeii mai cu mare festivitate decâtu anulă sabbaticu, pretutindenea făcea se sune clangorea trimbițiloră, apoi afară de nelucrarea pământului, abținerea dela lucrurile servile, neachitarea împrumuturiloră, se mai restituau încă pământurile și casele vândute, proprietariloră se mai din nainte, și prin astfel de ordinațiune bună, sau pusă stavilă inegalității imense a averiloră și Iudeiloră li-ă reamintitu în continuu, că pământulă ce-lu ereditază nu e aloră propriu, ci alui Dumneșeu, iară ei sunt numai oșpeți străini și incuilini aceuia.

Acestoră serbători ordonate prin Moise se mai potă adage și alte serbători cari cu timpul s'au introdusu la Iudei, după cum adică, s'au dezvoltat, ori decâtu istoria loră, precum sunt: a) serbătorea întru amintirea învingerei reportate asupra beliducelui asirian *Holoferu* și eliberarea cetății *Betulia*, sevirșită prin eroina Iudaică *Judith*, care se celebră în totu anulă (*Judith 16 31*); b) *Serbătorea Purim* — sorte — întru amintirea minunatei eliberări alui *Mardocheu* și a Iudeiloră condamnați la mörte cu asuțitulă sabiei prin *Aman* primu ministru a Persiei, eliberare efeptuită prin întrepunerea ebraice *Estir* la împăratulă *Achasveru* sau *Xerse*, care se serbă în totu anulă în 13 zi a lunii 12-a sau *Adar* (*Esth. 9 22*). c) serbătorea întru amintirea strălucitei învingeri alui *Iuda Macabeu* în contra lui *Antioch Epifanes*, care încă se celebră în totu anulă (*Mach. I. 4 59*).

Toate aceste serbători, din preună cu lunile nouă și sacrificiile de ardere considerate după cuprinsul loră nu se potă primi și lua de serbători religiose bisericesci, decâtu numai ca serbători naționale, istorice, pentrucă le lipsesc forma și spiritulă religiosu, pentru că la serbarea loră se întrebuințea cântări musicală, a trimbițiloră, dobeloră, surleloră, și a altoră instruminte musicale, ca la *Budaisti* și la unele confesiuni creștine organele, dobele, și trimbițele, apte numai pentru escitarea sensualității, dară nu pentru promovarea pietății și modestiei. Aceste instruminte precum la serbarea sabbatului în testamentulă vechiu, așa și până astăzi la *Israeliti* ortodocși nu sunt în întrebuințare. Despre serbătorile aceste dice sântulă apostolă *Petru* că atirnau ca nisce sarcini grele și nesuportabile asupra poporului, în cari nici Dumneșeu n'a aflată complăcere, ci le uria, după cum singur se exprimă prin inspirații de duclulă sântu profeti dicându: „Lunele vöstre cele nouă, și serbătorile vöstre, le uresce sufletulă meü, făcutumi-s'a sarcină, sum obosită de a le purta“ (*Isaia 1. 11—15*) și „desprețescă serbătorile vöstre, și nu voiü mirosi.

la solemnitățile v^ostre, dacă îmi veți oferi sacrificiile de ardere, și oblațiunile v^ostre panatice nu le voi primi pre ele, și nu voi privi la ele" [Amos 5. 21—24].

Domnul și mântuitorul nostru Isus Christos, care a venit din ceri^u, ca se îndrepte „orⁱ cele de pre pământ^u, orⁱ cele din ceruri" [Colos. 1. 20] a strămutat^u în mai bine ceremoniile și serbătorile cele grele a Israelitelor^u, dⁱcând: „Veniti cătră mine toți cei usteniți și însărcinați, și eu ve voiⁱ odihni, căci jugul^u meu este bun și sarcina mea ușoră" (Math. 11 28). Cumcă ceremoniile și serbătorile Israelitelor^u au fost^u abrogate prin Isus^u Christos^u, e evident^u din vorbele sântului Petru apostol^u, care a oprit^u a se pune jugul^u legei mosaice preste cerbicea creștinilor^u: „Acuma dară ce ispitiți pre Dumne^ude^u a pune jug^u preste cerbicea ucenicilor^u pe care nici părinții nostri, nici noi n'am potut^u să-l^u purtăm^u" (fapt. apost. 15 10). Asemenea mărturisire face și apostolul^u Pavel în cuvintele: „Nimene să nu ne judece pentru mâncare, sau beutură, sau pentru partea serbătorei, sau a lunei nouă, sau a sâmbetelor^u" (Colos. 2 16). Serbătorile mosaice și numeral^u lor^u, întru atâta superase pe sântul^u apostol^u Pavel, în câtu la Galateni (4 10) dⁱce că se teme cumcă se va fi ustenit^u înzădar^u!

Dumne^ude^uescii apostoli, și următorii lor^u sântii părinți, din mai multe motive, au înlocuit sâmbăta cu ziua Duminecei: a) pentrucă Dumineca a fost^u ziua cea dintâi a creațiunei, b) pentrucă Dumineca a trecut^u fi lui Israel^u prin marea roșie ca pre uscat^u, c) pentrucă Dumineca s'a născut^u Christos^u, d) pentrucă Dumineca s'a botezat^u, e) și mai v^otos^u pentru că Dumineca a înviat din morți, și în fine f) pentrucă Dumineca s'a pogorit^u Spiritul^u sânt preste apostoli. Sântii apostoli, afară de Dumineca au introdus^u și nise serbători în cari au incidat^u cele mai însemnate misterii a eliberărei și salutei n^ostre; precum serbătoreea nascerei Domnului și mântuitorului nostru Isus Christos; învierea Domnului în prima Duminecă după pleniluniul^u ecvinocțiului vernal^u, și pogorirea spiritului sânt în a 50 di după învierea Domnului. Afară de aceste serbători nu aflăm urme, să se fi serbat^u altele în primii trei secolⁱ ai erei creștine.

(Va urma)

Ioan Damșa.

Despre înflința caracterului. *)

Din t^ote calitățile frumoșe ale omului, caracterul^u este cel^u mai escelent^u. Caracterul^u are o putere magică în lume, pentrucă nobilitatea lui ne înduce a cun^oște formele cele mai înalte a-le naturei omenesci. Caracterul^u ne arată pe om^u în ființa sa naturală.

În oricare ocupațiune din lume numai omenilor^u în adev^or^u punctuali, diligenți, morali, cu principii nobile și st^oruitori a servi adev^orului și dreptăței, se închină omenirea și scie a-i aprecia. — Este forțe natural^u, că în astfel^u de omeni lumea se încrede, și omenii îi venerază și imiteză. — T^ote lucrurile bune prodase în lume sunt dela d^enșii, și dacă nu ar existe omeni de caractere nobile, ființa omenescă nu ar merita ca se viețu^oască pe pământ^u.

De-și geniul^u produce admirațiune, totuși caracterul^u se atribue cel^u mai mare respect^u. Geniul^u

este propriaminte un^u product^u al^u puterei intelectuale, — caracterul^u însă procede din inimă, și inima este în fine aceea ce dă direcțiune în vieța omenescă. — Omenii geniali stau în raport^u cu societatea omenescă după agerimea minții lor^u, cei de caracter^u însă, după consciința lor^u; pe cei dⁱnt^oie^u îi admirăm, — pe ceia din urmă îi imităm.

Omenii mari sunt numai esceptiune; însuși cuv^entul^u „mare" este un^u concept^u relativ^u. În realitate cercul^u de vieța a celor^u mai mulți omeni este atât de restrins^u, încât forțe puțin^u sunt favoriți de ocașiune a-se face mari. Totuși p^ote fie-care după puterile sale cele mai bune a-și plini rolul^u în un^u mod^u onest^u și onorific^u, p^ote a-și ar^eta productele sale interne, a-se folosi de ele și a-se reținea de oricare abus^u. Fie-care p^ote fi just^u, ecuitabil^u, loial^u și în lucruri mai mici, cu un^u cuv^ent^u: fie-care p^ote să-și împlinescă datoria sa în cercul^u în care este chemat a trăi. Împlinirea datoriei este idealul^u suprem^u al^u vieții omului și al^u caracterului se^u. În adev^or^u acest^u concept^u se pare prea trivial^u, totuși cuprinde în sine un^u adev^or^u interesant^u.

Precum împlinirea datoriei cu punctualitate susține pe om^u la înălțimea chⁱămarei sale, așa îl^u și spinginesce în afacerile comune ale existenței sale cotidiene. Viața omului își află punctul^u central^u în cercul^u datoriilor^u generale. — Cele mai însemnate virtuți sunt acelea, de care avem^u mai multă lipsă pentru trebuințele n^ostre zilnice. Virtuțile suprafine pot servi ca isv^ore de ispite și pericole pentru noi. — Forțe nimerit^u dⁱce Burke cumcă „sistemul^u omenesc^u întemeiat^u pe virtuțile eroice este acoperit^u mai adeseori cu debilități și depravațiuni." Când Dr. Abbot, carele mai târziu devenise Archiepiscop^u de Canterbury, a descris^u caracterul^u amicului se^u decedat^u Thomas Sackville, d^ensul^u nu s'a oprit^u la meritele decedatului ca bărbat^u de stat^u, nici la operele sale eminente ca poet^u, ci la virtuțile, care d^ensul^u ca om^u le-a activat^u la împlinirea datoriilor^u sale în viața. El^u dⁱce: câte calități rare poședează d^ensul^u? Cine a iubit^u mai mult^u soția și pruncul^u se^u? Cine a fost^u mai sincer^u cătră amicii se^u? Cine mai cu cruțare cătră inimizii se^u? Cine a ținut^u mai mult^u parola dată?

Așa dară noi cun^oșcem^u mai bine caracterul^u unui bărbat^u și îl^u judecăm^u după purtarea sa cu semenii se^u, și după împlinirea detorințelor^u sale zilnice, și nu după debutarea sa ca orator^u, sau literat^u, sau bărbat^u de stat^u. Cine nisuesce a-și împlini datoria cu consciința curată, acela realisesză scopul^u, pentru care este creat^u, acela desv^olță în sine principiile unui caracter^u bărbătesc^u. — Sunt multe persoane, despre care se p^ote dⁱce: cumcă singura proprietate ce poșed^u ei în lume, este caracterul^u lor^u, și totuși aceia stau așa de tari în viața, mai tari decât mulți regi încoronați.

Cultura intelectuală nu stă în nici un^u raport^u necesar^u cu curațenia caracterului. Testamentul^u nou provocă inima omului a se rădica la cun^oșcerea de D^eu și de sine, și în puține locuri face provocare și la inteligența. Prin urmare este neîncunjurat^u de lipsă ca omul^u se fie moral^u, însă să nu neglige inteligența, pentrucă educațiunea omului trebuie să se facă în direcțiunea inimei și a minții; numai astfel^u va susta ea ca ceva perfect^u în lume.

Noi vedem^u omeni înzestrat^u cu puteri intelectuale extraordinare și sunt numai spre demoralisarea și

*) Dupre S. Smiles.

ruinarea societăților omenescă, pentru că nu posedă caractere morale. Póte fi cineva fórté eruditú în literatură, arte și alte sciințe, și cu tóte acestea să-î lipsescă onestitatea, virtutea, sinceritatea și consciința datoriei; unú *astfelú de pécátosú inteligentú ese mai puținú respectatú decât celú din urmă sáteanú, fără nici o cultură.*

Perthes a scris unú amicú: „DTa accentuezi venerațiunea cátră ómenii erudiți, și eu dicú „amin.“ Nu uita însă cumcă marinimositatea, profunditatea cugetului, recunóscerea sublimului, esperința de viață, amabilitatea, abilitatea și energia în lucrare, iubirea de adevérú, onestitatea și loialitatea, tóte acestea însușiri frumóse potú lipsi órecáruí bárbatú, fie elú ori cât de eruditú.“

Și mai puținú stă bogăția în raportú necesarú cu curățenia caracterului. Bogăția este fórté adeseori cauza cáderii și a stricării caracterului. — Bogăția și depravarea, lúcsulú și pécátulú sunt aprópe înrudite. Bogăția în mánile ómenilorú cu principii debile, cari nu știu a-se predomni, este numai o ispită, o cursă și póte și unú isvorú de nefericiri continue pentru sine și adese și pentru alții.

Caracterulú este cea mai nobilă proprietate a omului, pentru că caracterulú își manifestă bunăvoința spre scopuri binefăcătóre și împune fiecáruia respectulú cuvenitú. — Cine posede caracterú, acela își află remunerarea sa în renumele onorabilú și onorificú, și în respectulú ómenilorú de bine, fără a fi material-minte avutú. Prin urmare în viața omului decide mai multú diligența necontentită, virtuțile, bunăvoința și bunătatea; și în adevérú *ómenii cei mai buni sunt și cei mai respectați.*

Adevérata nisuință spre bine conduce pre omú departe, dacă nu este preocupatú de interesele personale. — Ea dá valóre și putere omuluiú și esciteză voința spre lucrare și încordare. Acelea nisuințe însă trebuie să fie nu numai serióse, ci și basate pe principii sănétóse și efeptuite cu observarea curățeniei a dreptăței și a sincerității. — Omulú fără principii este ca o năiă fără cármă și compasú, care se mână de vântú în tóte părțile. Elú nu are lege nici regule, nici ordine nici guvernú. — Hume dice: „principiile“ morale sunt sociale și universale, ele forméză partida, carea combate pre inimizii comuní ai ómenirii, adecá: vițiulú și disordinea.

Epictet a primitú odinióră veđuta unú oratorú renumitú, carele venise în cause procesuale la Roma, și voia a fi instruitú de cátră Stoicii în filosofia lorú. Epictet nu a cređutú în sinceritatea óspeluiú seú și l'a primitú rece. Elú îi dise: „Eu vedú că tu voesci a-mi critica numai stilulú, și nici decât nu ai voie a învăța dela mine principii.“ „Se póte“ dise oratorulú, „dacă a-și pune prețú pe astfelú de lucruri, a-și fi și eu ca tine unú calicú și nu a-și avé fráne de argintú, cáruță și moșiă.“ „Mie nu-mi trebuiescú astfelú de lucruri respunse Epictet, „și pe lângă tóte acestea tu esci mai sermanú decât mine. Eu nici nu me gândescú că oare am protectori saú ba? Tu însă îi cauți; prin urmare eu sum mai bogatú decât tine. — Eu nu întrebú că ce cugetă Cesarú despre mine, și nici me tărăescú înaintea nimeruia. — Acésta este aceea ce posedú eu în loculú auruluiú și argintuluiú teú. — Tu ai vase de argintú, însă vederile, principiile și dorințele sunt de lutú. Sufletulú meú este pentru mine unú regatú, care imi procură o deprindere plăcută și bogată, pe când tu în órele de repausú nu-ți affi liniște. — Tóte proprietățile și moșile tale ți se parú prea mici, ale mele însă sunt mari pentru mine.

Dorințele tale sunt pentru tine nerealisabile ale mele sunt îndestulitóre.“

Talente și chiar genie nu sunt prea rare în lumea acésta și totuși puținá încredere li se acordă. Numai atunci li-se manifestă încrederea, când principiile lorú sunt basate pe adevérú și sinceritate. Acésta calitate este mai respectată și mai cercată decât ori care alta; ea ne castigă încrederea celú alú treilea. Sinceritatea este basa tuturorú calitățilorú nóstre eminente personale, pentru că prin ea se arată onestitatea și intențiunile bune în lucrare. Sinceritatea este convingătóre, pentru că ea prin cuvântú esprimă încrederea în ómeni. Unú bárbatú este prețuitú când scie realiza ceea ce cunóște și promițând esecută cu precisiune ceea ce a promisú. Astfelú încrederea este o probă de respectú, cu care ómenii în viéță se mândrescú. În afacerile vieții nu are mintea atât valóre ca și caracterulú, geniulú nu atâta ca și consciința, predominarea, indulgința și disciplina sub conducerea rațiunei. Pentru aceea spre a ne întări pentru scopurile vieții sociale și publice, de lipsă este o provisiune solidă de rațiune sanătósă, carea se fie condusă de onestitate.

Rațiunea sanătósă, condusa de bunăvoință și trecută prin școla esperinței se transformă în o înțelepciune practică. Sir Henry Taylor dice: „legăturile dintre înțelepciune și bunătate sunt varie, și cumcă ambele mergú mână în mână, cauza nu este aceea numai, că înțelepciunea face pre ómenii buni, ci și din contră că noi prin bunătate devenim înțelepți.“

Deórece caracterulú este în viéța o putere conducătóre, noi vedem exercitând unii ómeni o influință, carea alt-cum nu stă în nici o proporțiune cu puterile lorú spirituale. — Ei se parú a înriuri cu o putere ascunsă, carea se validiteză pe nesimțite. Burke a đisú despre unú nobilú din seculú ultimú: „Virtuțile sale erau mijlócele sale.“ Secretulú zace în aceea: că nisuințele acelorú ómeni sunt recunoscute ca curate și nobile, pentru ceea influința lorú este puternică.

Burke era de unú caracterú mare, elú abia în etate de 35 ani întră ca deputatú în parlamentú, și totuși avu timpú de ajunsú pentru a-și înscrie numele în istoria politică a Angliei. Elú ca unú bárbatú dáruitú dela natură cu calități frumóse și cu caracterú eminente, avea și o slăbiciune, carea era o greșelă ușóră: „lipsa de predominire.“ Elú sacrifică genialitatea sa pasiunilorú sale. — Fără moderațiune și temperanță, nici calitățile cele mai eminente nu aú valórea cuvenită.

Caracterul se desvóltă prin multe împrejurări, care mai multu saú mai puțin stau sub conducerea și stăpânirea omului. — Nici o diuă nu trece, în care elú se nu fi încercat ceva bine saú rău. Nu este nici o lucrare, fie cât de comună, carea se nu aibă unú șirú de urmări, — precum nu este pėrú, fie cât de micú, se nu aibă și umbră. Devisa fiecáruia să fie: ca nici celú mai micú lucru nesalutar să nu cedăm; pentru că acelú micú lucru neobservatú, fiind stricáciosú, ne va puté domina și slăbi.

Orí-care lucrare saú cugetare, saú simțire importantă la desvóltarea dispusețiunei, deprinderii și priceperei nóstre, și exercită asupra tuturorú faptelorú vieței nóstre în viitorú o influință inevitabilă. Astfelú este caracterulú supusú schimbărilorú continue, — devine saú mai bunú saú mai rău, perde saú dobândesce în mărime.

Legea mecanică, că acțiunea și reacțiunea sunt egale, se confirmă și în morală. Urđitorii faptelorú

bune simțescă acțiunea și reacțiunea aceloră; astfel e și la faptele rele. Ba și mai mult, prin influința exemplului reu se nască acelea acțiunii și la alu treilea. Omul este mai mult creatorul de cât creatura împrejurărilor, și folosindu-se de libera voință, — elu pôte să-și conducă lucrările astfel, ca se fie bune, și nu rele.

Este adevărat, că fără silință și sacrificiu nu se pôte forma unu caracteru cu deseversire eminentu. Spre alu desvolta astfel, este lipsă ca în continuu să ne esaminăm în lucrările năstre și se ne dominăm. De multe ori ne vom clătina, împedeca, vom cadé, — de multe ori vom avé a-ne lupta cu multe greutăți și ispite, dară acelea trebuie învinse. Dacă spiritul va fi tare și inima solidă, nu vom despera în invingerea finală. Silința spre a înainta și a ajunge într'unu stadiu mai înaltu, ne încurăjază și întăresce, — și dacă nu ajungem pe deplin la scopul intenționat, totuși prin forțele năstre, negreșit vom deveni mai buni, pentru că stăruințele au fost aplicate în direcțiune nobilă.

Conduși de lumina esempleru mărețe părăse delă reprezentanții nobili ai omenirei, fiecare din noi se nisuiască a ajunge la trépta cea mai înaltă a caracterului, se nu nisuiască a fi celū mai bogat în bani, — ci în adevărata onóre mai înaltă, — nu celū mai erudit, ci celū mai virtos, — nu celū mai potinte și mai de influință, ci celū mai loial, sincer și onorabilu.

În colegiulū din Wellington în anii trecuți cu ocasiunea împărțirei premiilor anuale, premiile nu s'au datū elevilorū mai sirguitori și mai instruiți, ci celorū cu nisuințe nobile, adeva: celora în cari se vedea speranța că vor deveni bărbați cu inimă mare și aspirațiuni nobile.

Caracterulū se cunósce din purtarea condusă de principii, onestitate și înțelepciunea practică. — În forma lui cea mai frumoasă este: *voința de a fi sub influința religiunei, moralității și a priceperii sănătoase*. Elū își alege calea cu precauțare și o urmăresce constant, preferind detorința înaintea reputațiunei — și consciința bună înaintea laudei. Onorând persóna străină își conservă independința și voința. Elū are curajulū și atunci a fi moralmente onest, cand prin acea ar deveni chiar neplăcut, perseverând că timpulū și esperința va afirma purtarea corectă și onestitatea lui.

De-și puterea esemplului esercită o mare influință asupra educațiunei caracterului — totuși puterea spiritualū propriu, esercită și valoréză mai mult în șcaracterulū formandū. — Acea putere propriă dă vieță oi ne procură independința personală și energia. Dacă emulū nu pôte stăpâni peste sine, atunci elū este o reatură miserabilă. Fără unu gradū de putere activă practică, care prin unire cu voința să producă rădăcina și prin înțelepciune se producă trunchiulū caracterului, vieța omulū devine nehotărită și fără scop, și se asemănă cu apa stagnantă, pe când ea ar trebui se fie unu fluviu repede care se implinască lucruri folositoare și se pună în mișcare mașina unu cercu întregū.

Dacă elementele caracterului se pun în acțiune prin o voință resolută și sunt conduse de unu principiu înaltu, atunci omulū părăsece pe calea detorințelorū și le implinsece cu resoluțiune, apropiindu-se astfel de culmea misiunei sale ca omū, de-și prea adese interesele personale lumesci devinū periclitate.

Prin astfel de resoluțiune a caracterului se desvoltă ideea cea mai înaltă a bărbăției, și acțiunile unu astfel de bărbatū se repetéză în vieța și în acțiunile altora. Chiar și cuvintele acestorū bărbați se prefacū în acțiuni și resună peste întreaga lume.

De altă parte se pôte întâmpla că o energiă fără onestitate și o inimă fără bunătate să producă unu spiritū reu. — Novalis observă în meditațiunile sale despre morală, cumcă idealulū perfecțiunei morale, nici unu rivalū mai periculos nu are ca visulū celū dulce alū barbarilorū, adeva idealulū puterei straordinare și a vieții energiöse, căci dacă în acesta se află unite superbia, ambițiunea și egoismulū, elū devine idealulū perfectū alū diavolului.

Din asemenea ómenī esū cei mai mari făcători de rele, ruinătorii societății omenesci.

Paul Tempea.

(Va urma)

Carte pastorală a I. Pr. S. Archiepiscopū și Metropolitū Moldovei și Sucevei D. D. Iosifū.

„Pășitve de prorocii cei mincinosi, cari vinū la voi înbrăcați în pelea óiei iar înăuntru suntū lupi răpitori; din ródete lorū îi veți cunósce pre ei. Au dórá se pôte culege din spinū struguri, sau din ciuline smochine? Așa totū pomulū bunū, ródete bune face; iar pomulū putredū ródete rele face. Nu pôte pomulū bunū se facă pόμε rele, nici pomulū putredū se facă ródete bune. Deși totū pomulū carele nu face ródă bună se taie și în f cū se aruncă: pentru aceea din ródete lorū îi veți cunósce pe dășit.“ [Mateiū VII. v. 15—20.]

Frațilorū și fiilorū!

De șapte luni trecute asistămū la unu spectacolū scandalosū și durerosū pentru toți ómenii de bine, pentru toți buni români și buni creștini ortodoci. Iasului a fost rezervatū de spiritulū celū reu, anticristianū și antinaționalū românescū, acéta scârbósă privescete efectuată de desfrînarea morală a unorū indiviđi nimernici, adăpostiți aici sub principulū sacru alū libertăței preseii.

Biserica năstră creștinū ortodocă în înstituțiunile ei canonice este atacată, batjocorită: persóna din clerū cu grade ierarchice înalte și funcțiuni clericale, sub feliurite calumni sunt batjocorite; episcopii, mitropoliți asemenea, până chiar și amenințați cu glonțulū, prin publicitate, fără nici o știelă sau temere nici de Ddēu, nici de legile țerei, nici de opiniunea publică care condamnă asemenea demersuri.

O fôie de publicitate care a apărutū pe neaseptate aici în Iași, la începutulū lunii Aprilū a. c. 1882, sub vélulū anonimităței și sub titlulū „Desceptarea“ intitulată încă și diar eclesiastico-literarū, fără sciirea însă sau învoirea a nici unei auctorități eclesiastice din țeră, presintă publiculū, atâtū românū, câtū și celū străinū din țeră, acestū nenorocitū, șcârbosū și multū vătēmătorii spectacolū.

Necunoscendū decī la începutū originea acesteii foi periodice, bimensuală, după cetirea a două-trei numere am rămasur pe gânduri, nesciindū ce se cutetăm spre lămurire, și ne-amū dīșitū: óre religiunea năstră creștină ortodocă de răsăritū este pusă astăđi în discuție, fără ca noi să avemū nici o cunoscință despre acéta?! óre, se simte necesitate de a se modifica și religiunea cu instituțiunile ei canonice seculare, precum se modifică celelalte legi civile?! óre, religiunea părințilorū și strămoșilorū nostri, cu care ei au trăitū, au înfruntatū furia valurilorū veacurilorū

trecute și ne-au păstrat-o nouă neatinsă și nevătmată împreună cu biserica și țera, nu mai este acum necesară pentru binele societății noastre, sau se găsește a nu fi de moda timpilor prezenți, și necesitatea existenței nămului nostru românesc cere neapărată modificarea, reformarea ei?! Și apoi, cine sunt acei cari cer asemenea reforme și de unde vin ei? Mărturisim încă odată că nu am putut la început se ne dăm un comptu lămurit asupra acestor cugetări și ne-am disu: cestiunea acesta nu este un lucru simplu, aici nu este lucru curat; dar totu ce am constatat dela început, precum și mai în urmă, am cunoscut și am prevădit cursa ce se întinde celor slab, mai ales din cleru, și pericolul ce amenință societatea noastră creștină română.

Astfelu, în zilele sântelor srbători ale Învierii Dlu, cu ocaziunea recepțiunei în corpore a clerului mirėnu de aici din Iași, am profitat de acesta întrunire pentru a predica tuturor: pacea și iubirea, ferirea de ispita resvrėitorilor încelatori, respectul datorit instituțiilor biserice, precum și supunerea tuturor la legile țerei. Acesta a fostu respunsul nostru la tradiționala urare de Christosu a înviatū ce clerul mirėnu pronunța înainte noastră ca mitropolitul alu Moldovei, atragėndu-le totodată tuturor luarea aminte asupra celor scrise în numita fōie, din care apăruse abea Nro. 1, pe care am calificat-o de pamflet, după cum am vădit că în adevėru ș este.

Însă, care nu ne a fostu mirarea și mahnirea sufletescă, când în Nro. 2 următoru, am vădit că cuvintele noastre evangelice pastorale și canonice, inspirate de cea mai sinceră cugetare de bună povățuire și de pace, au fostu restălmăcite, întorse cu totul pe dosu, parodiate în modu ridicol de redactorii oculți ai susu țisei foi, cu scopu veditu de a micșora puterea lor morală și a turbura conștiințele tuturor, pentru ai pune ce calea rătăcirii.

Vėdind asemenea manieră de scrisu, cu asemenea stilu trivialu și batjocoritoru, ne-am întemeiatu a crede că în adevėru avem a face cu unu pamfletu, căruia nu trebuie se i-se deie nici o importanță și prin urmare nu merită nici o atențiune. Astfelu amu rėmasu în adăstare și amu preferitū ca lumina să risipescă întunereculu, și bunul simțu alu adevėrului se descepe pre cei rătăciți, și amu totu speratū că cei rēi se voru poai și fiind mântuiți prin lumina adevėrului, voru reĩtra cu credință în turma și în staulul bine credincioșilor; însă zădarnic ne-a fostu aseptarea, căci ei și-au urmatū calea rătăcirii totu cu mai multă înverșunare și furie de o necredută îndrăsnelă.

Solicitudinea noastră pentru biserică, pe calea pāci și a bunelor povățuirii spirituale pastorale și canonice cātră cleru, au fostu interpretatā de redactorii oculți ai fōiei pamfletu, ca o slabițiune, și furia lor crescėndu din ce în ce mai multu, ei, au cređutū că atitudinea noastră pacinică, pasivă și rebdătoare este o îngăduință, o concesiune ce li se face; și astfelu luāndu avėntul spre cele rele, instituțiunile canonice ale bisericei noastre ortodoxe, Episcopatul și Monachismul au fostu atacate cu înverșunare și tratate de crimă și anticanonice, ba încă acum în urmă, după multe aberațiuni și reforme anticanonice ce propagă în fōia lor, au ajunsu până a cere și a două însurătoare a preoților după hirotonie! . . . astfelu acesti noi reformatori de biserică în modu batjocoritoru și pretinși apărători ai clerului mirėnu

în contra unor pretinse abuseri și mituirii, atacă în fine de a dreptul biserica, instituțiunile ei canonice, pe care în faptu o și repudiază, cum mai jos vom arėta, insultāndu și atacāndu din intunec totodată pe demnitarii și prelații ei cu felurite calumnii; atunci ne-am disu: *Iată în adevėru lupulū înbrăcatū în pelea oiei, care au intratū în staululū bisericei ortodoxe pentru a sfāșia turma binecredincioșilorū în credința și morală ei religioasă începėndu dela instituțiunile canonice ale bisericei și ajungėndu la păstorulū ce sufletesci ai turmei lui Christosu, pe care, amenințāndu cu glonțulū, îi numescu despoți, tirani și jefuitori ai clerului mirėnu.*

Amu cugetatū multu asupra unor asemenea îndresnețe calificative cu care se servescu pentru a înșela pe cei slab, și din tōte scrierile lor până acum amu constatū că, nu cutare sau cutare prelatu, Episcopu sau Mitropolitu, este despotulū de care se lovescu acesti batjocoritori, turburatori și resturnatori, ci autoritatea sântelor canone cu care s'a condusū și a statū biserica din secolu primitiv ai creștinismulū ortodoxu și până ađi, acesta autoritate canonică, este despotulū și tiranulū ce le stă lorū în calea resturnărilor și a distrugerii bisericei, a instituțiilor ei și credinței poporului; credinței în Dđeu, în nemurirea sufletului, în resplătirea virtuței a faptelor bune și pedėpsa pēcatelor, care va se fiă când dreptul judecatoriu va veni se resplătescă fiecāruia după faptele sale, precum ne învață sânta noastră biserică ortodoxă de rėsėritū, și cu care credință au trăit pārinții și strămoșii nostri, conservāndu-ne până astăđi biserica și țara.

Pentru ca să înlătore din calea lor rătăcită, resturnătoare pe această seculară, nestrămutată și sântă autoritate canonică, ei, redactorii oculți, întrecėndu limitele libertății presei, au mersu până a publica spre deriderea legilor, chiar și apologia asasinatului prin glonțu, predicāndu asasinatū asupra prelaților căci în mână acestora este depusă auctoritatea canonică seculară a bisericei. Astfelu în Nr. 6 alu fōiei lor dela 16 a trecutei luni lunie a. c. 1882 publicāndu unu discursu funebru fabricatū adhoc, dar cum la place lor a đice, pregătitū pentru a fi rostitū la înmormântarea unui arhieru care murise în 1875, declaratū de ei acum despotu și jefuitoriu a clerului mirėnu, și amenințādu-ne cu glonțulū ne reamintescū încercarea de omorū cu glonțulū, săvirșită de unu nenorocitū Archimandritū Climentū, aici în Iași, asupra persoanei fostului Mitropolitū alu Moldovei, înaltū prea sântitulū D. D. Calinicū Miclescū, actualulū Mitropolitū alu Ungrovlachiei și primatū alu Romāniei, precum și mórtea tragică prin glonțu în 1875, a menționatului Arhieru, Ieronimū Servartis, vicarulū mitropoliei Ungro-vlachiei din Bucuresci.

Amu rėmasu uimitū vėdėndu atāta cutezanță și Ne-am întebatū, ore care se fie faptele noastre ca mitropolitū alu Moldovei, pentru care se meritāmū o asemenea amenințare, pe când noi scimū că în această parte a Romāniei avem fericirea a ne bucura de multă simpatie din partea omenilor de bine?! Căci sensulū vorbelorū amenințătoare de și generalu, amenințarea însă privea asupra noastră. Ne-am mai propusū încă a două oři și următorea întrebare: ore cine sunt acesti omeni? de unde vin ei cu acestea amenințări, și unde voescū se ajungă pe acesta cale? Dar pe lângă acestea iarăși ne-am disu: ore, justiția țerei va remānea indiferentă la acesta cutezanță neînțeleasă??? Nu! de sigurū că nu.

Și dacă ar fi să nu ne preocupāmū decāt numai

de acești nimernici indiviși, mercenari plătiți de cineva, am avea puține de ținut pentru ca să-i cunoască ori și cine în adevărata lor valoare, căci acum după șapte luni îi scim cine sunt, au lăpedat masca, și au pus numele în fruntea foiei pamfletu. Și cine dar sunt aceștia?! Aște tot publicul român creștin ortodox, că aceștia sunt niște renegați sperjuri, călugări cari și-au lăpedat călugăria, diaconi cari și-au lăpedat hirotonia, atâtăul grad sântit în ierarhia bisericească, și cu titlu de seminariști din București s'au introdus în clerul din Iași ca cântareți pe la biserică, după ce în București nu le-au mai fost cu putință să sté din cauza imoralităților lor. Aceștia sunt, cari cel puțin până acum, au eșit la arătare. Iată în puține cuvinte omenii cari în Iași, după ce și-au schimbat și numele pentru a nu fi cunoscuți, s'au pus se turbure societatea creștină ca se reformeze biserica după mintea lor cea stricată; și pentru ca să-și potă face părtași la ideile lor rătăcite, se prefacă că scriu în interesul bisericeii și se dau de apărători ai clerului mirén, predicându, că este asuprit, nedreptățit de capi seii spirituali, Mitropolit și Episcopii, și că Monachismul i-au usurpat drepturile la Episcopatu, pe când este cunoscut de totă lumea cultă că în biserica creștină ortodoxă drepturile fiecăroră din clerul după ierarhia bisericească sunt regulate prin sântele canone ale sinodelor ecumenice care nu se potă modifica nici odată în biserica universală ortodoxă de cât numai iarăși prin concursul, înțelegerea și adunarea într'unu sinod ecumenic a tuturor naționalităților creștine ortodoxe cu clerul bisericeilor lor: afară de această cale nu este decât schismă sau ereziă. A se predica dar fără de nici o șială în contra unor asemenea instituțiuni seculare bisericești pentru resturnarea lor, Noi am dori să ni se spuie de cătră ori și ce omu luminat și cu minte sănătoasă, dacă acesta nu va se dăca revoluțiune în biserică, mai ales când nici o necesitate nu se simte de asemenea procedimente pentru îndreptări de nescari-va abuseri, când țera are corpuri legiuitoare constituite, de cât numai de niște netrebnici indiviși desmoralizați și care ar voi ca totă societatea se devină ca ei. Acăsta este libertatea pe care o dorescu și o propagă, ei lăpedăturile societăței; dar se lovescu de auctoritatea cea mare și nestrămutată a s. Canone bisericești, pe care ei, în turbarea lor, o numesc despotism, tiraniă și drepturi usurpate ale unei părți din clerul, silinduse ca cu acestea cuvinte-reclame se îndroacă desbinarea, ura și vrajba în clerul bisericeii noastre ortodoxe române. Iată încă odată omenii cari au pretenșiunea a da lecțiuni de morală publicului creștin și a predica reforme în biserica Română, omenii alu căroru locu cu tot dreptul se cuvine a fi ori unde în altă parte, precum în institute de pocăință și de sănătate, unde trebuie se-și vină în fire, în simțiri, ca se nu mai turbure lumea pacinică, liniștită și binecredincioasă, cu propagarea moralei lor desfrânate și cu pretenșiuni de reformă în biserică, căci ei în vara acăsta să preumblat prin mai multe județe din cuprinsul aceștii eparchii, parcurându sate și orașe ba chiar și mănăstiri cu fôia lor pamfletu, îndemnându cu cuvântul pe preoți, mai alesu, la rebeliune în contra auctorităților bisericești, după cum o facu cu acăsta fôia și prin publicitate, atacându nencetat și monachismul cu mănăstirile și aședămintele lor.

(Va urma)

D i v e r s e.

* **Sinodul eparchial arădan** e convocat în sesiune ordinariă pe Dumineca Tomei în Arad; iar pentru cenzurarea și încheierea agendelor consistoriali privitoare pe sinodul se va ține Joi în 21 Aprile consistoriu plenar.

* **Hirotoniri.** *Ioan Capitanu* s'a hirotonit întru preot administrator la Secaș; *Simeon Sabo* de preot la S. Foreu; *Petru Lazaru* de preot la Prazești Doncen; și *Eliu Baia* de administrator la Brestovațu.

* **Mommsen contra Bismarck.** Procesul intentat profesorului Mommsen de cătră principele Bismarck pentru cauză de ofensă s'a terminat în fine în favoarea ilustrului învățat, care de atâtă timp umple Europa cu renumele seii. Autoritarul cancelar, care voesce se cugete pentru Germania întrégă și pretinde ca tôte voințele să se plece dinaintea voinței sale, nu putea suferi ca unu profesor să-i stigmatizeze întregul seii sistem economic numindu-l unu adăfat „Schwindel,” (șarlatanism). Dar curtea de apel din Berlin a pronunțat achitarea Dlu Mommsen și curtea imperială din Lipsca a respinsu recursul făcut de ministeriul publicu contra sentinței tribunalului din Capitala Prusiei. Cu modul acesta procesul s'a sfârșit în favoarea acusatului, iar d. Bismarck a avut încă odată ocașiunea să constate că nu totă lumea este dispusă a-și pleca capul dinaintea voinței sale. Sentința pronunțată de cele două curți judecătorești probază pe lângă independența judecătorești din Germania, cultul cu care inteligența acestor țeri scie să respălătescă pe bărbații ei în adevăruri mari. (Națiunea).

* **Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic din Arad,** va ține **Ședința Publică, Duminecă în 24. Aprilu (6. Maiu) a. c., seara la 7 ore, în sala cea mare a institutului,** cu programa următoare:

1. D. profesor *Atanasiu Tuducescu*, ca președinte-conducătoru, deschide ședința.
2. *Iată ziua triumfală*, imn cu textu de M. Pompiliu, musică quartet de Humpel, se va cânta de corul vocalu sub conducerea Dlu *I. Hendl* directoru de conservatoriu.
3. *Despre cultul sântelor icone*, disertațiune de *Petru Cimponeriu*, clericu în cursul III.
4. *Bălcanul și Cărpatul*, poezie de *Vasilie Alexandri*; o va declama *Ioan Văda*, clericu de curs. II.
5. *Dâmbovița*, cântată de corul instrumentalu sub conducerea lu *Virgiliu Papu*, clericu de curs. III.
6. *Umbra lui Mircea la Cozia*, poezie de *G. Alexandrescu*; o va declama *Georgiu Rusu*, clericu de curs. I.
7. *Romanță*, poezie de *E. Cotachi* melodie de: *D. Franchetti*, cântată solo-baritonu de *Ioan E. Dudulescu*, clericu în curs. III.
8. *Influența clasicismului elin asupra civilizațiunei poporeloru*, disertațiune de *Iacobu Zorca*, clericu în curs. III.
9. *Ardeleana*, executată de corul instrumentalu.
10. *Mihnea și Baba*, poezie de *Dimitrie Bolintineanu*; o va declama *Ioan Moldovanu*, clericu de curs. III.
11. *Doine poporale*, cântate de *Mateiu Milencovicu*, preparand de curs. III și de *Georgiu Tomi*, preparand de curs. II.
12. Președintele-conducătoru încheie ședința.

La Nr. de față alăturăm unu suplementu de $\frac{1}{2}$ colă.

Suplementul la „BISERICA și ȘCOLA.” Nr. 15.
Anul VII. — 1883.

* **Efectul unei pastorale.** Am citit cu atenție pastorală Preasfințitului Sale Metropolitanului *Culic* în nr. 10 alu fței, „Biserica și Școlă.” Și când auzim o voce nouă vestind ceea ce e bună și salutară pentru noi cu atât mai multă tăria sfințescă, și mai mare curaj simțim întru promovarea și îndreptarea intereselor noastre publice — morale. Pornind dela asemenea idee, într-o cuventare ținută în sânta Biserică mi-am luat ca text cuvintele Înaltului Prelat bisericesc dela pagina 80. „Biserica și școlă” — unde dice: „Ceii mari cari ar trebui se dee exemple celor mici nu facu pentru biserică ce ar trebui se facă.” — etc. Am aplicat aceste la capeteniile comunei noastre și semănța semănată a produs fructele celea dulci și salutare întru interesul Bisericeii noastre. În consecința legei morale „ca ceii mai cu putere se dee exemple celor mai slabi, — arătându-se lipsa unui rând de ornamente negre bisericesci la biserică din parochia mea (Chertes) am provocat ca fie care bună creștin să dee cât de puțin ajutoriu spre a le câștiga. — Deci membrii comunalii mai cu bună stare pe întrecute dederă viu exemplul tuturor și de minune înfrumșetară Biserica cu diferite odore bisericesci, ca și cari rare locuri se vor afla în jurul acesta. Epitropul Melentie Hada cu judele comunalu Teodor Filip au cumpărat unu păhar de cuminătură de argintu auritu cu discul stăua și acoperemintele lor cu 32 fl. Nicolae Barna a donat Bisericeii o cădelniță de argintu cu 12 fl. și unu sfesnicu mare tot de argint cu 12 fl. Georgiu Popa alt sfesnicu asemenea cu 12 fl. Teodor Balașu, care în anii trecuți a contribuit forțe mult la repararea cerimei Bisericeii, acuma a cumpărat o cruce pe prestolu de argintu cu auritură și chipul Domnului pe petra fină cu 22 fl. Simeon Halmajanu a cumpărat altă cruce, la mijlocul Bisericeii, de argintu cu chipu auritu cu 14 fl. Vasilie Cofanu mainainte a cumpărat o evanghelie cu 20 fl. iară acumă două candelu în despărțementul femeescu al Bisericeii cu 5 fl. v. a. Conform acestor vii exemple de credință și dragoste creștinescă mai mulți împreună au contribuit și au cumpărat unu rând de ornamente negre de catifea (barșon) cu posomantulu albă unde iară au contribuit următorii: Melentie Hada epitropu 50 cr. soția sa Elena 1 fl. și unu stiharū pentru liturgisire, D. Stefan preot 1 fl. Mariuța preotésă 1 fl. Melentie Cofan 50 cr. Vasilie Cofan 50 cr. Nicolae Barna 1 fl. soția sa Florița 1 fl. Stefan Moșiu 50 cr. Constantin Hada 40 cr. Iosana fca lui 20 cr. Nicolae Cofan 40 cr. Simeon Herbeiu 50 cr. soția sa Marișca 20 cr. Nicolae Balașu 50 cr. Teodor Herbeiu 50 cr. Mihaiu Halmajan 50 cr. Ioan Tieca 50 cr. Petru Iovu 50 cr. Vasilie Herbeiu 50 cr. Vasilie Obersian 40 cr. Ilie Ferestian 40 cr. Gligor Costan 50 cr. Simeon Halmajan 50 cr. soția sa Eva 50 cr. Pavel Cofan 40 cr. Lapadat Herbeiu 20 cr. Nicolae Ferestian 50 cr. Pavel Ardelean 50 cr. Eva Teutan invățătorésă 50 cr. Maria Filip 1 fl. Elena Halmajan 50 cr. Parascheva Balasia 50 cr. Sofie Popa 1 fl. Mariuța Lazar 50 cr. Arinca Oprea 50 cr. Marișca Popovicu 50 cr. Florița Tica 20 cr. Pavel Popa 20 cr. Zorinca Faraș 40 cr. Pavel Mureșan 40 cr. v. a. Suma 21 fl. 80 cr. — iară restul de 11 fl. 70 cr. se va solvi din cassada Bisericeii. De aci se vede că pastoralele

bine aplicate facu mare efectu în poporū care apoi mișcat de cunoștința detoriilor sale nu întrelasă a se îngriji de sine și sôrtea sa. Damaschin Stefan, preot în Chertes.

* **În favorea asociațiunei arădane** ni s'a trimis de cătră părintele Ioanū Munteanu preot și inspectoru școlariu, o sumă de 9 fl. 88 cr. colectată dela următorii contribuenți: a) din Aliosiu, Ioan Muntean, b) din Bodrogulū - nou, Nicolau Cosman, Nicolau Oltean, Sinesiu Tabacovicu, Stefan Michaiu, Dimitrie Mircu, Eatinu Popa, Ilie Golomie, Vasile Isacu, George Isacu, c) din Bodrogulū - vechiu, Michaiu Filipu, Ioan Brinzeiu, Sinesiu David, Ioan Damian, Ioan Filipu, Iosif Marușca, d) din Munari. Voltezarū Vasilieviciu, Iosif Varadin, Michail Gavriiū. Stefan Nicoliciu, George Milosiu, Moise Selagean, Stefan Selagean, e) din Secusigiu, Pavel Raian, Dimitrie Albota, Isaia Vănetu, Moise Barbu, Moise Mosiescu, Petru Moiescu, Moise Avramescu, Petru Leuca, Florea Dimitrieviciu. Petru Ghina, Constantin Floca, Ioan Albota, Arcadiu Mosiescu, Dimitrie Vacovan, Genadiu Albota, Teodor Raian, Iosif Gintzeanu, Stefan Siebu, Alexiu Buta, Andreiu Ilia, Constantin Isfanescu, Ioan Iancovicu, Petru Paianu, Alexiu Dabandă, Iancu Adam, care sumă prin acēsta se quetěză cu mulțumită. *Ignatiu Papp*, cassariulū asociațiunei.

* **Populațiunea în Germania.** — În anulū 1882, numărul căsătoriilor în Germania au fost de 338,909. Nascerile au atinsu cifra de 1,748,636, iar morții 1,222,928, adică unu escedentū de nasceri asupra morților de 525,708 persoane. Acestu escedentū, superioru aceluia alu anulū 1881, n'a atinsu cu tôte astea, în termenū mediu, nivelulū celorū 9 ani precedenți. Din 1000 persoane, aparținendū clasei medie, proporția căsătoriilor în 1881 a fost 7.46, aceea a nascerilor de 33.43 și aceea a morților de 26.91. Aceste 3 cifre proporționale sunt tôte inferioare cifrelorū similare din ori-care anu urmatorū la 1872. Cât pentru nascerile nelegiuite, numărulū lorū a fost de 158,159 în 1880, a căduțu apoi la 158,454 în 1881. În fine numărulū năseuților morți a fost, în anulū de care vorbimū, de 66.53%, cee-ce represintă o proporție de 3.80 asupra cifrei totale, și de 54% asupra acelei a morților. În anii, anteriori proporția a fost de 3.85 și de 5. 57. [Curierulū Finan.]

* **S. Mihalovicu, neguțatoriu în Aradū** în edificiulū pedagogicū-teologicū. Recomandă onoratulū publicū: Reverenți gata, primesce și comande ale face după măsură; — totodată prapori, falone bisericesci, chelepuse; — mai departe cădelnițe, lampe și repararea, adică: aurirea răpițelorū și evanghelilorū; și ori ce felū de repăratūri a ornateilor bisericesci, precum și vestminte gata pentru dame, copii; cămeși albe și țărceate pentru bărbați, femei și copii, tôte se potū comenda pre lângă unu prețū forțe moderatū.

* **Emulațiune în fugă.** În 6/18. Faurū a. e. Teodor Stan plugariū în comuna San-Nicolaemicū lângă Arad, în etate de 48 de ani, a făcut unū rămășagū precăt de greu de căștigatū pre atâta și cutezătoriu, anume: Cumă în restimpū de 50 minute prime, va percurge pedestru din centrulū comunei sale până în mijloculū comunei vecine Chisfalda, aici va intra în birtulū mare și va da bună séra, spaciū de 3650 pași (=1825 orgi) încolo și atâta năpoī adecă în timpū de 50 minute prime se percurgă unū spaciū de 7300 de pași (=3650 orgi). Punctū la

6 ore s'era a pornit' fiind' în drept' a fugi or' a merge în pași, numai la termin' se fie la locul' de unde a plecat'. O comisiune de 3 înși l'a însoțit' cu trăsura în formă de controlă. Și ce se veđi! încă cu 1½ minută primă, a sosit' mai de timpuriu, decât era angajat'; și prin urmare a parcurs' pe totă minuta primă apr'oe 152 pași (=76 orgi); a sosit' la locul' de unde a plecat' la 6 ore 48½ minute prime între aplausele privitorilor. Acest' remășag' a făcut' în comuna n'ost'ă mare senzațiune mai cu samă că om', în etate de apr'oe 50 de ani, a întrecut' în fugă pe un' sergent' dela cavaleria de aici, care asemenea a premers' cu o emulațiune în fugă, însă a perdat', întârziend' cu 10 minute prime, av'end' timp' și spaț' de parcurs' proporționalminte tot' ca bravul' nostru Stan. (Un' martor').

* **Rațiocini' public'.** În 6. Iuliu v. 1882 mai mulți înv'etatori români, cari s' adunaseră în Arad' la cursul' supletoriu' pentru limba magiară, cu deosebire fosti elevi de ai fericitului fost profesor' la institutul' pedagogico-teologic' din loc' *Dr. Lazar' Petroviciu'*, sau intrunit' intro conferință și alegânduși un' comitet' de 11 înși în care figureză Ioan' Vidu ca președinte și Protasiu' Givulescu ca notariu', au decis' ca intrun' mod' ore carele s' eternizeze memoria mult' regretatului profesor'.

Pentru ajungerea scopului amintit', conferința deschise 12 liste, pe care le concređu spre colectare benevolă următorilor persoane: Ioan Vidu, Protasiu' Givulescu, Simeon' Faur', Nicola' Turuc', Petru Mager', Nicola' Boscai', Nicola' Luchin', Alesandru Popu', Stefan' Iancoviciu', Teodor' Ceontea, Paul' Ivi și Traian' Ciorogariu'. — Conferința decise mai departe ca banii colectați împreună cu listele cel' mult' până la 1 Ianuar' st. v. a. c. s' tramit' la scrisul', carele în numele comitetului' va avea s' cuitze primirea banilor' pe calea publicității.

Repetițele provocări ale președintelui, până în momentele presente abia au potut' avea efectul' presentării alor' 5 liste, adecă alui Vidu, Givulescu, Faur', Boscai' și Popu'. Cei alaiți domni colectanți sunt rogati prin ac'asta se binevoescă fără întârziare a-și inainta listele dlor', pentru ca și comitetul' s' se potă orienta odată despre pașii ce are s' i întreprindă.

Marinimoșii contributori primescă mulțumita cea mai profundă a suscrisului cum și a comitetului' pentru distinsa alipire ce o aretară și cu ac'astă ocașiune regretabilă faciă de nobilul' suflet' a doctorului' Lazar' Petroviciu'!

În lista nrul' X a suscrisului' au contribuit' și solvit': 1) Il. Sa dl' epp' diecesan' Ioan' Mețian' 10 fl. v. a. 2) Vasiliu' Mangra prof. și director' 2 fl. 3) Romul' Ciorogariu' prof. 2 fl. 4) Dr. Petru Piposiu' prof. 2 fl. 5) At. Tuducescu' prof. 1 fl. 6) Dr. G. Vuia medicu' și prof. 2 fl. 7) Teodor' Ceontea prof. 2 fl. 8) Lazar' Tescula prof. 1 fl. 9) Al. Mihailovici comerciant' 1 fl. 10) Ignatie Papp secretariu' 2 fl. 11) Dr. N. Oncu adv. 1 fl. 12) Ioan' Ghibu par. 2 fl. 13) Georgiu' Dogariu' propr. 3 fl. 14) Nicola' Marcu teleg. 1 fl. 15) Petru Popoviciu' prof. 1 fl. 16) Moise Bocșian adm. prot. 1 fl. 17) Vasiliu' Paguba jude reg. 1 fl. 18) David Nicora ref. epitr. 1 fl. 19) Georgiu' Purcariu' contabil' 1 fl. 20) Ioan' Beleşiu' adv. 1 fl. 21) Georgiu' Lazar' ad. 2 fl. 22) Liviu R. Papp inv. 50 cr. 23) Mircea V. Stanescu adv. 1 fl. 24) Dr. Ioan' Papp adv. 50 cr. 25) Elie Dogariu' inv. 1 fl. 26) Vasiliu' Miron' inv. 2 fl. 27) Gregoriu' Mladin

teolog' și inv. 50 cr. 28) Iosif Ardelean' preot 50 cr. 29) Michaiu' Ardelean' preot 50 cr. 30) Tomasu' Bencchizianu' inv. 50 cr. 31) Georgiu' Oasca inv. 50 cr. 32) Florianu' Popoviciu' inv. 30 cr. 33) Alesiu' Popoviciu' teolog' și inv'etatoriu' 30 cr. 34) Petru Biberea paroch 50 cr. 35) Georgiu' Chirilescu' paroch 1 fl. 36) Ioan' Doboșiu' inv. 1 fl. 37) Mihaiu' Veliciu' adv. 1 fl. 38) Petru Guiu' inv. 1 fl. 39) Pavel' Stana inv. 1 fl. 40) Ioan' Voluntir' inv. 1 fl. 41) Iosif Toma teol. și inv. 1 fl. 42) Georgiu' Mladin inv. 50 cr. 43) Simeon' Paguba inv. 50 cr. 44) Iosif Ivan inv. 50 cr. 45) Ioan' Russu prof. și director' emerit 2 fl. 46) Traian' Barzu notariu' la epitropia 50 cr. 47) Dr. At. Șiandor prof. emerit 2 fl. 48) Ieroteiu' Beleşiu' protosincel și vicariu' episcopesc 2 fl. 49) Ioan' Popoviciu' din Caransebeșu' 1 fl. 50) Sofronie Didraga din Caransebeșu' 1 fl. și Vicentiu' Babeșiu' din Bpesta 2 fl. *la olalt' 67 fl. 60 cr. v. a.*

În list'a nrul' I. alui I. Vidu sau suscris' și au solvit' 1) Parteniu' Zaslou preot 1 fl. 2) Petru Pinteau inv. 50 cr. 3) Alesandru Dragoșiu' adj. not. 1 fl. 4) Ioan' Ilica inv. 50 cr. 5) Georgiu' Popoviciu' inv. 1 fl. 6) Constantin' Gurban proto-presbiter 1 fl. 7) Dimitrie Pandoviciu' preot 1 fl. 8) Paul' Baran' inv. 50 cr. 9) Ioan' Ionescu inv. 1 fl. 10) Dimitrie Binchiciu' inv. 2 fl. 11) Ioan' Micoroiu' inv. 50 cr. 12) Nicolau' Stef inv. 80 cr. 13) Ioan' Hadan preot 1 fl. 14) Sava Miđuța inv. 50 cr. 15) Teodor' Sebeșan prep. 30 cr. 16) Miron' Vidu scolaru' 25 cr. 17) Demetrie Morariu' scolaru' 10 cr. 18) Emilia Mari'a Zaslou scolarita' 50 cr. 19) Ioan' Șieredan' scolaru' 10 cr. 20) Ioan' Vidu inv'et. 5 fl. *la olalt' 18 fl. 55 cr. v. a.*

În ac'astă listă sau înscris, dar încă n'au solvit: 1) Gavril Bacisiu' inv. 50 cr. 2) Ioan' Cheveresian 80 cr. *la olalt' 1 fl. 30 cr. v. a.*

În lista nrul' II alui P. Givulescu sau înscris și au solvit: 1) Emilia de Rațiu inv. 1 fl. 2) Emilia Arsenieviciu' inv. 1 fl. 3) Ioanichie Nestor inv. 50 cr. 4) Iosif Moldovan inv. 1 fl. 5) Elena Cure inv. 1 fl. 6) Nicola' Groza teol. 50 cr. 7) Georgiu' Miculescu inv. 50 cr. 8) Sidonia Barian inv. 1 fl. 9) Protasiu' Givulescu inv. 3 fl. *la olalt' 9 fl. 50 cr. v. a.* — În lista ac'asta sau înscris, dar încă n'au solvit: 1) Nicola' Debeliac 50 cr. 2) Victoria Muntean 1 fl.; *la olalt' 1 fl. 50 cr. v. a.*

În lista nrul' III alui Simeon Faur sau înscris și au solvit: Nicolau' Vuia inv. 30 cr. 2) Vasiliu' Olariu' paroch 1 fl. 3) Vasiliu' Neiculescu inv. 50 cr. 4) Stefan' Carabașiu' inv. 50 cr. 5) Terențiu' Petroviciu' preot 1 fl. 6) Simeon' Eaur inv. 3 fl. *la olalt' 6 fl. 30 cr. v. a.* — În lista ac'asta sau înscris, dar încă n'au solvit 1) Maxim' Barna inv. 1 fl. 2) Dimitrie Marcu preot 1 fl. *la olalt' 2 fl. v. a.*

În lista nrul' VI alui Nicolau' Boscai' sau înscris și au solvit: Nicolau' Boscai' 1 fl.; *la olalt' 1 fl. v. a.* — În ac'astă listă sau înscris, dar încă n'au solvit: 1) Terențiu' Popa inv. 1 fl. 20 cr. 2) Ilariu' Verșigan 1 fl. 50 cr. 3) Vasilie Popa cand. inv. 1 fl. 4) Ioan' Hirina inv. 1 fl. *la olalt' 5 fl. 20 cr. v. a.*

În lista nrul' VIII alui Alesandru Papp s'a înscris dar n'a solvit Iosif Moga 1 fl.; *la olalt' 1 fl. v. a.*

Arad, Sâmbăta lui Lazar' 1883.

[Va urma.]

Teodor' Ceontea
prof. prep.

Nr. 17.

Convocare!

În sensul §-lui 10 din statute avem onoare a convoca adunarea generală ordinară a asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român, în Arad, pe luni 25. Aprilie (7. Maiu a. c. la 9 ore dimineața în sala institutului pedagogic-teologic).

Arad în 7/19. Aprilie 1883 din ședința Direcțiunii asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român.

Dr. Nicolaș Oncu,
director secundariu.

Romul Ciorogariu,
notariu.

Conchiemare.

Biuroul Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Aradului, conchiemă adunarea generală ordinară a Reuniunii, la Arad pe Joi după ss. Paști, în 21. Aprilie st. v. a. c. dimineața la 9 ore, în sala institutului pedagogic-teologic, — la care, sunt poțiti toți membrii, respective: toți învățătorii din diecesă, cari pe baza decisului sinodală din 1881, sunt chemați și chiar îndatorați a lua parte.

Agendele sunt:

1. Deschiderea.
2. Repórtele prescise în statute.
3. Alegerea comisiunilor de revisuire a repórtelor.
4. Disertațiunii și alte cestuini pedagogice-didactice.
5. Reportul comisiunilor.
6. Defigerea terminului, pentru o adunare generală stră-ordinară.
7. Propunerii și moțiuni diverse.

Arad, 2/14. Aprilie 1883.

Dr. Giorgiu Popa, m. p.

Ioan Tuducescu, m. p.
secret.

Demetriu Romanu, m. p.
secret.

Facem atenți pe onorații abonați a caror abonație expiră cu finele lui Martiu, ca să le renoască fără întârziere, căci din contră vom fi siliți a sista espedarea jurnalului mai departe. Totodată deschidem abonație nouă dela 1. Aprilie cu prețului ce se vede în fruntea foii. Exemplare complete avem dela Nr. 1. pe anul curinte 1883.

Concurs.

Pentru deplinirea postului de învățătoriu, din comuna Leuceșci, protopopiatul Hășiașului, prin acesta se escrie concursul, cu terminu de alegere pe ziua de 1/13. Maiu a. c.

Emoluminte: 139 fl. 20 cr. în bani gata; 20 meți de cucuruș; 12 meți de grâu, 10 orgii de lemne, din cari să încăldească și școlă; la înmormentări pentru cei mari 40 pentru cei mici 20 cr. pentru conterețele învățătoresci 10 fl. cortel liber și grădină de legumi.

Recursele ajustate conformu presciselor statutului organic, și §-lui 6 art. XVIII. 1879 și adrese Comitetului parochial să se trimită părintelui protopop Georgiu Creciunescu în Belincz, p. u. Kiszetó, până inclusiv la 29. Aprilie 1883, avend recurenții în

vre-o Duminecă ori serbătoare a-se presenta în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Georgiu Creciunescu**, protopop și inspect. școl.

În urmarea decisului Ven. Consistoriu din Caransebeșu dto 18. Martiu a. c. Nr. 92. B. se escrie concursu pentru deplinirea vacantei parochii de clasa III-a din comuna Căpet, ppvteratul Jebelului până în 15. Maiu a. c. sf. v.

Emolumintele sunt: 1½ sesiune de pământu arătoriu și stola usuată dela 107 case cu 508 de suflete.

Doritorii de a ocupa parochia acesta au a-și trãmite recursurile sale instruate conform Regulamentului și stat. organic bis. părintelui ppvter Alexandru Ioanovicu în Jebel până la indicatul terminu.

Dela recurenți se recere a se presenta în vre-o duminecă sau serbătoare în s. biserică din locu spre a-și arăta desteritatea în cânt și cele pastorale.

Căpet, în 3. Aprilie 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu protopopul tractual.

Conform decisului V. Consistoriu Oradan dto 21. Fauru a. c. Nr. 50 B să escrie concursu pentru vacanta parochie de clasa III-a din Josani, și filia Magesci, protopresbiteratul Pesteșului Cottulu Bihar, cu terminu de alegere pe 8 zile a luni lui Maiu.

Emolumintele sunt: 1) Josani dela 50 numere câte una vică cucuruș sfarmat, totă casa 1 fl. v. a. două jugere pământu arătoriu, doi stângeni de lemne, stolele usuate, și quartir liberu cu două chilii, cuină, camară, stalău de vite, și cotețu de porci.

2) filia Butanu dela 28 case câte una vică de biru, 8 jugere de pământu, totă casa una diuă de lucru fără mâncare, sau 40 cr. de di și stolele usuate.

3) filia Magesci dela 32 case câte una vică de biru, dela totă casa 40 cr. afară de acesta totă casa una diuă de lucru fără mâncare socotitu diua cu 40 cr. și stolele usuate.

Aspiranții la acesta parochie suntu avisați a-și trimitte petițiunile, conform regulamentului pentru parochii adresate comitetului parochial la subscrisul în F. Lugos, posta ultimă Elesd.

Datu în Butanu Magesci la 20. Martiu 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Teodoru Filipu**, adm. ppscii.

Conform ordinațiunii V. Consistoriu Oradanu dto 21. Fauru a. c. Nr. 49 B. să escrie concursu pentru vacanta parochie de clasa III-a din Cetsa, protopresbiteratul Pesteșului, Cottulu Bihor, cu terminu de alegere pe 15 zile a luni lui Maiu st. v.

Emolumintele: dela 96 case câte una vică cucuruș sfarmat, folosirea alor 10 jugere pământu, competența de fân 36 fl. v. a. usu-fructul alor 30 jugere pădure și pășunare computatu în 30 fl. dela totă casa una diuă de lucru cu palmele sau 40 cr. din cassa comunala 111 fl. v. a. solviți în două rate, stolele usuate, — afară de acestea casă parochială cu două chilii, cuină și camară separată, grajdă de vite (stalău) șură și cotețu, grădină de legumi, și unu intravilanu cu pomătu de 1200 stângeni.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poftiți a-și trimite suplicele lor adresate Comitetului parochial la scrisorile în F. Lugos p. u. Eleds. Dată în Cetea la 25. Martiu 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Teodor Filip**, adm. ppsc.

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan al Caransebeșului dto 18. Noemvre 1882. Nro. 728. S. se escrie concursu pentru ocuparea postului de învățatoriu la școla confesiunală gr. or. română din opidul *Bogșa română*, protopresviteratul Oraviței montane.

Emolumintele împreunate cu acestu postu sunt: 1) Salariu în bani gata 450 fl. v. a. 2) Spesele pentru conferințele învățătorești 12 fl. v. a. 3) Pentru scripturistica 12 fl. v. a. 4) Pentru lemnele de încălțit școla 28 fl. v. a. 5) Paușalul pentru cunățirea școlei 40 fl. v. a. 6) O grădină intravilană și alta estravilană, ambele de unu jgeru, 2 jugere pământu arătoriu și cuartirul liberu.

Doritorii, cari voescu a ocupa acestu postu de învățatoriu, au ași trimite suplicele de concursu P. O. D. protopresviteru *Andrei Ghidiu* în Oravița montană. Acele suplice se fie adresate comitetului parochial și instruate cu următoarele documente: a) că sunt români de religiunea greco-orientală; b) că au făcutu cursul școlar cu succesu eminentu; c) că cunosc bine limba română, germană și magiară; d) Atestat de calificatie ca învățatoriu; e) Atestate despre portarea morală și conduita preste tot. Se mai cere dela concurenți ca ei se cunoscă arta muziciei vocale și notele, pentru a pute instrua corul vocalu din *Bogșa română* în cântarea liturgiei.

Terminul de concursu este inclusive 24. Aprilu, când apoi duminică în *1. Maiu a. c. v. va fi alegerea*. *Bogșa română*, în 30. Martiu 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu protopresviterul tractualu.

I. Concursu pentru ocuparea definitivă a postului învățătoreșcu la școla confesională gr. or. *Valeadeni*, protopresbiteratul Caransebeșului, cu terminu de *30 de zile* dela prima publicare.

Emolumintele sunt: a) Cu inceperea a. 1884 300 fl. v. a. în bani gata, pe a. c. însă numai 250 fl. b) 5 fl. pentru scripturistica, c) 8 orgii de lemne de focu, din care să încălțesce și școla, d) 2 jugere de pământu estravilanu și e) cortelul liberu cu grădină de legumi.

II. Se escrie concursu conform dispozițiunii ven. Consistoriu diecesan dto 28/12 1882 Nr. 845 Sc. pentru unu adjunctu învățătoreșcu la școla conf. gr. or. rom. din *Tincova*, prot. Caransebeșului, cu terminu până la aflarea unu individu calificatu — cu următoarele emolaminte:

a) în bani gata 300 fl. v. a. din cari 200 fl. pentru adjunctu, era una sută pentru învățatoriul Ioan Toma, deocamdată până la pensiunarea sa; b) 6 fl. ca paușalul de scrisu, c) 10 fl. pentru participarea la conferință, d) 6 orgii de lemne, din cari se încălțesce și școla, e) cuartirul liberu cu grădină de legumi de $\frac{3}{4}$ jgeru și f) 2 jugere pământu arătoriu, cu acea observare că cele înșirate sub punct. b. c. d. e. și f. se bucură absolutu numai adjunctul.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-și sub-

sterne prin subscrisul comitetului par. recursele lor instruate cu toate documentele prescise în Statutul org. și în regulamentul cogr. din 1878, avend totodată a-se înfățioșă în vre-o Duminică seă srbătore în s. biserica spre a-și arata desteritatea în tipicu și cântările bisericesci.

Valeaboulu în 27. Martie v. 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu: **Ferdinand Musca**, preot și inspector școlar subst.

Se escrie concursu pentru deplinirea parohiei vacante de clasa a III-a din *Berzava*, protopresbiteratul Totvaradiei, cu terminu de alegere pe *1. Maiu st. v. a. c.*

Emolumintele sunt: una sesiune de pământu; birul preotesc, și stolele usuate, toate acestea comutisate în bani cu 474 fl. v. a. Preotul alegand va avea locuința și grădina de legumi în casa bisericeii în doi ani gratuită.

Recurenții sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminică ori srbătore în s. biserica din locu, spre a-și arata desteritatea în cantu și cele pastorale; iară până la finea lunei Aprilie au se-și subșternă recursele subscrisului protopresbiteru tractualu în Totvarad per Soborsin, ajustate cu documintele recerute în Regulamentul pentru parochii.

Berzava, 19. Martiu, 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Vasile Belesu**, protopop.

Concursu pentru deplinirea definitivă a stațiunei învățătoreșcu din comuna *Fiscutu*, protopresbiteratul Lipovei, cu terminu de alege *pre 10. Aprilie a. c.*

Emolumintele sunt: a) în bani 176 fl. 32 cr. v. a. b) 60 chible de grâu, c) 4 jugere de pământu arătoriu, d) 10 stângenii de lemne, e) veniturile dela înmormântări a 40 cr. unde va fi poftitu, f) cortelul liberu cu grădină de legumi.

Recurenții sunt avisați a-și trimite recursele lor, instruate conform statului organicu, M. On. Domnu Iosifu Gradinariu inspectoru cercualu de școle în Secianii p. u. Vinga, până în 9. Aprile, iară în restimpul acesta au a-se presenta în sânta biserica spre a-și arata desteritatea în cântare și tipicu.

Fiscutu 25. Martiu 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Iosifu Gradinariu**, m. p. inspectoru de școle.

Din lipsa recurenților neputendu-se face alegerea de învățatoriu la stațiunea vacantă din comuna *Uliuc*, pvviteratul Jebelului, se escrie concursu nou cu terminu până la finea lui *Aprilu st. v.*

Emolumintele sunt: Salariul învățat. 73 fl. 50 cr. pentru luminii, clisă și sare 50 fl. pentru lemne 72 fl. din care are a-se încălț și școla, 20 meți grâu, 20 meți cucuruz, 4 jugere de livadă, pentru conferință 10 fl. pentru scripturistica 5 fl. pentru unu jurnalul 4 fl. și cortelul liberu cu 1 jgeru de pământu jumetate intra și jumetate estravilanu.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisați a-și trimite recursele lor instruite conform statut. org. până la indicatul terminu părintelui protopop Alesandru Ioanovici în Jebelul.

Uliuc, în 20. Martie 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu părintele protopop tractualu.